

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDACluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop. (Brassai-utca) 10
Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
rendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	— 620
Félévre	— 320
Negyedévre	— 170
Egy hónapra	— 60
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 3 lej	
Bukarestben	— 3-50
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 25 ek
Egy szám	— 1-50 ek

Cluj-Kolozsvár * VI. évfolyam * 238. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Tebet 3 * 1923 december 11 Kedd

Főrabbi Urak, Delegátusok!

A nagyváradi ortodox kongresszus elé

Irta dr. Pollák Sándor

„Ezeket cselekedjétek: szóljatok igazat egymásnak, ítélkeztek az igazságnak és a békének kapuitokban. Senki ne gondoljon rosszat szívében a másikról, a hamiságot ne szeressétek, mert mindezeket gyűlölem. Imígyen szól az Ur.” (Zacharja 8, 16-7.)

Önök ma országvezetők minden tájáról összegyűltek, hogy megteremtsek Erdély ortodox zsidóságának az alkotmányát. Ugy kellene hinnünk, hogy Önök mindannyian tudatában vannak azoknak a nagy feladatoknak, amik megoldása Önökre vár. Ugy kellene, hogy válogassunk azokban a különféle programokban, amelyek megvalósulásától az annyira óhajtott megoldást remélik. Ugy kellene, hogy egy anyaghalmaz heverjen előttünk, amin vitakozhatnánk, megrostálnók, kijavítanók. Ugy kellene, hogy mód adassék minden zsidónak, akit érdekel népének és vallásának a sora, hogy ötletet termeljen, eszméket felvessen, tudásával és lelkiismeretével használjon a köznek. És van még sok ilyen *„ugy kellene“*. De nincs mihez hozzászólni, mert *program: az nincs*.

Avagy mégis van. Az egyik tábor felől idezállingóznak a különféle programok, *Isszur és Cherem* alakjában, a másik tábor felé adressálva. Emerről pedig visszarápogó nyírítók és szatirák, vadlevelek és pamfletek özönek. Mikor a fél világ összejött a zsidóság ellen, amikor népünk üldözött vadként keres helyet, ahol megadassék neki a jog az élethez, amikor az antiszemitizmus mint világáramlat hőmpolyog végig, széles réseket ütve sorainkon: akkor Önök az egyik oldalról azon vitakoznak, hogy egyik-másik hitközség, amely ellen objektíve ugyan nincs kifogás, de mert arrogáns magának önálló véleményt és akaratot, hogyan volna a közösségből kizárható és hogy ezzel kapcsolatban, avagy tán e célból, avagy tán ennek révén (ki tudja, hogy a sok rejtett cél közül melyik az igaz, avagy tán mindegyik az), hogy volna egyik-másik rabbi ledegradálható, vagy exkommunikálható. És jön a retorzió a másik oldalról: mint lehetne letörni ezeket terroristákat, lehetetlenné tenni működésüket. Argumentum, igazság, Törvény rég kimultak — csak a szöszövény hallható — denunciació és erőszak, tán kancsuka és börtön a célra vezetőnek vélt eszköz. Most van a legnagyobb szükség minden energiának minden atomjára, most kéne leginkább hogy megszűnjön bármily kardinális okból fakadó diszsonancia, viszály és széthúzás, a legfontosabb cél: az önfentartás, a sajátmagunk megmentése érdekében. És Önöknek minden gondolata, energiája kimerül az egymás elleni agyarkodásban. Ösztartás helyett: széthúzás. Egyetértés helyett: ovidás. Béke helyett: viszály. Szeretet helyett: gyűlölet. Ime: ezek jegyében ülnek Önök össze a nagy zsidó problémák megoldására. Ösztönszerűleg kitér belőlem fájdalommal és mély keservvel egy őszinte kérdés: Főrabbi Urak és Delegátusok! Jól van-e ez így? Nevezhető ez a Tóra szellemének? Mondható-e erre és így: Lesém Sammajim? Ki hibás ebben, ki okozta ezt, vagy mi idézte elő ezt az átkos helyzetet? Nem fontos. De egy momentumot kiragadok a sok közül. Mert mélyen gyökerezik a szívekben, sok és nagy akarások fűződnek hozzá, sok és nagy félreértések keletkeztek belőle. És meditatálnak felette józanul — sine ira et studio — tán sok mindenben más gondolatra vezetnek.

Két évezrede, hogy őshazánkból kiverve, szétszóródtunk a föld minden tája felé. Egyet megmentettünk s mindenhol magunkkal vittük: a Tórá. Ettől a kincsétől nem fosztott meg, mert nem foszthatott meg semmiféle földi hatalom. Főrabbi Urak! Az Önök ősei, a Tannaitáktól kezdve Önökig nagy mártírságok között őrizték ezt a kincset, a drótsövények végtelen láncolatával öveztek körül, nehogy belőle egy mákszemnyi is megsemmisüljön. És e drótsövényeket körülfonták hitbeli legendákkal és káprázatos álmok keltette illúziókkal. És ezzel reményt csepegtettek a zsidó-

tömegbe, megnyugvást nyújtottak a zsidó népnek. Nagy és szép gondolat volt ez őseiktől, Önöktől. És a zsidó nép évszázadok óta megszokta azt, hogy minden, ami a zsidókérdés nagy keretébe vág: az Önök dolga kell hogy legyen. A zsidóság a maga népi sorsával már régóta nem törődött. Nem kutatta és nem vette észre, hogy a folyton sűrűsödő drótsövények olykor-olykor teljesen eltakarják előle azt, mit megőrizni hivatottak: az Eszmét. Hogy mi eredetileg *eszköz volt, idővel öncéllá vált*. Hogy e földi életben realitások érvényesülnek s ezt merengés és ábránd nem pótolja...

Egy új eszmeáramlat rázta fel a zsidóságot ebből a lethargiából. Ráeszmélt arra, hogy önmagának kell sorát irányítania. Törödni kezdett vele. Utirányokat jelölt ki. És Önök ahelyett, hogy örvendeztek volna ezen a nagy felbuzduláson, ahelyett, hogy felujjongának a szemük előtt testet öltött nagy akarásokon, *megrettentek!* Miért? Talán féltik presztizsüket, aggódnak egzisztenciájukért? Nem akarom hinni. A zsidó rabbi története: az önzetlenség és önfeláldozás végtelen sora. Aggódnak a hitért? Féltik a drótsövényeket, az álmokat? Így mondják és hiszik, így van. De véssék jól emlékeztükbe, a világtörténelemben sohasem volt rá példa, hogy egy eszmeáramlatot bármily materiális, vagy ideális eszközökkel megszüntetni lehessen. Ha az eszme igazságot tartalmazott: utat tört minden akadályokon keresztül. Ha nem: önmagában összeomlott. Akik feltartóztatták: vért és rombolást idéztek elő. Akik megértették: lenyesték a kinövéseket és vadhajtasokat és ezzel nivellálták a nagy ellentéteket. Jiszrael népe hiába halmozta ajkain az inák tömegét, hasztalan vitte az áldozatok sokaságát, pusztulásnak indult, valahányszor híjján volt az erényeknek cselekedetekben, ha az Eszmét szavakban hirdette, de tetteiben nem gyakorolta.

Két utirány előtt állunk. Az egyik, a régi: *szavak és álmok*. A másik, az új: *tettek és valóság*. A régi: drótsövények ápolása és álmok szövése. Az új: a nagy Eszmének, a Tórának, a benne rejlő erényeknek nem csupán szavakban hirdetése, hanem élő valósággá tétele Jiszrael népének felszabadításával Erec Jiszraelben. Az Önöké: a *Galut*. A miénk: a *Geulah*. Melyik ut a helyes, gyarlók vagyunk, nem tudjuk. De tudjuk azt, hogy a nagy szeretet és Tóránk iránti hódolat vezet bennünket. És tudjuk azt is, ha tévedünk, ha nincs nálunk az igazság: hamarosan megsemmisülünk. Ha azonban fejlődés, eredmény, hirdett erények élő valósággá tétele jelzi irányunk foka: akkor ez az igazság, ez az Isten akarat! Mindezt az idő fogja kideríteni, de jól vigyázzanak, nehogy merev ellenszögölésük, gyűlölettel vezetett fanatizmusuk fájdalmas rombolásokat okozzon a drótsövényeken és álmokon, miket elkerülni egyaránt érdekünk és akaratunk.

Főrabbi Urak, Delegátusok! Most, amikor Önök összeülnek nagy zsidó problémák megoldására, ne nézzék azt, hogy ki melyik irányzathoz tartozik, mennyire van közel, távol egyikhez, vagy másikhoz. Csak azt vizsgálják, ki mennyire igaz, őszinte és becsületes. És hagyjanak fel egymás-elleni viszályt, gyűlölködést, valósítsanak meg legalább szemernyit azokból az ígéből, miket oly entuziazmussal hirdettek másoknak, nekünk. Teremtseknek békét és szeretetet! Megtehetik. Önökön mulik.

Ha Jehezkel prófétánk azt a tiz törzset, mely az erkölcstelenségnek és zülöttségnek oly szomorú áldozatává vált, mégis érdemesnek tartotta arra, hogy róla az Urnak akaratát imígyen nyilvánítsa: „Így mondja az Ur: ime kezembe veszem József fáját, mely Efrajimmak és Jiszrael törzseinek kezében vagyon, melléje helyezem Juda fáját és *egygyé* teszem őket, *egygyé* legyenek a kezében... *egy* legyen a királyuk és többé *ne oszlojjanak ketté*... (37, 19-22.) akkor mi, vagy a másik tábor sem lehet méltatlan arra, hogy *egygyé forrjunk*. Tegyük meg.

A bukaresti kereskedőkongresszus első napja

A kormány képviselői nem jelentek meg a kongresszuson. A felszólalók élesen támadták a kormányt gazdasági politikájáért és távolmaradásáért

(Bukarest, december 10. Az *Uj Kelet* kiküldött munkatársától.) Ünnepléses külső keretek között, mintegy háromezer ember jelenlétében nyílt meg a Sfátul Negustoresc első országos kongresszusa. A kongresszuson a román közgazdasági élet összes reprezentánsai résztvettek, hogy panaszait, sérelmeiket, követeléseiket és indítványait a kormány és a közvélemény tudomására juttassák.

A kormány nem képviseltette magát a kongresszuson

Már reggel nyolc órákor gyülekezni kezdtek a kereskedő-delegátusok az Eforia nagytermében, délelőtt tíz órára pedig zsúfolásig töltötték meg a termet. Kinos feltűnést keltett, hogy bár a kongresszus előkészítőinek három miniszter is megígérte a megjelenését, az utolsó percben mindhárom lemondottak és így a *kormány részéről senki sem volt jelen a kongresszuson*.

Egynegyedtizenegy órákor nyitotta meg az ülést Jon Niculescu volt kereskedelemügyi miniszter, aki lendületes szavakkal köszöntötte a meggyűlölt Románia kereskedőinek első országos kongresszusát. Niculescu beszédét minduntalan zajos tetszésnyilvánítás szakította félbe. Utána Constantinescu bukaresti polgármester emelkedett szószárra és meleg szavakkal tolmácsolta Bukarest városának üdvözlését. A kongresszus viharos ovációban részesítette a polgármestert, különösen amikor bejelentette, hogy működése alatt *Bukarestben megszüntette a maximálási rendszert*.

Incidens a kormány távolmaradása miatt

A polgármester beszéde után Bacalaba, a bukaresti újságírószindikátus elnöke emelkedett szószárra. Bacalaba az újságírók nevében köszöntötte a kongresszust és ígéretet tett arra, hogy az újságírók ezután is *harcolni fognak a kereskedelem becsületes érdekeiért*. Bacalaba szavai után kínos incidens támadt. Manolescu volt államtitkár izgatottan felugrik a helyről és éles beszédben támadja a kormányt, amely nem képviseltette magát a kongresszuson. Manolescu szavai szerint a kormány minden jelentéktelen gyűlésre elküldi képviselőit, annál érthetőtlenebb az az eljárása, hogy az ország összes kereskedőinek összejöveteléről távolmarad. Ugyátszik, a kormány nagyon is jól ismeri azokat a sérelmeket, amelyek éppen ez a kongresszus van hivatva feltárni, de nem szándékszik orvosolni, mert az esetben legalább is meg kellett volna hallgatnia a kereskedők parlamentjének követelését. Figyelmezteti a kormányt, hogy pártpolitikai szempontból is rosszul teszi, ha újat húz a kereskedőkkel, mert a kereskedők a választásoknak igen fontos tényezői. Manolescu szavait a közgyűlési terem viharos helyesléssel fogadja.

A kormány közgazdasági politikájának kritikája

A zaj lecsillapodása után Niculescu, a Sfátul bukaresti titkára emelkedik szószárra, akinek orosz-lánrésze volt a kongresszus összehívásában és a kongresszus organizálásának munkájában. Niculescu beszédében éles szavakkal bírálja a kormány közgazdasági politikáját. Kijelenti, hogy a kereskedelem szabadságát típrő intézkedések, legfőbbképpen pedig az uszortörvény, az intézkedések eredeti szellemével éppen ellenkezőleg, a tisztességes kereskedelmet sujtják. A kormány helytelen vámpolitikája, amely az egészséges árucserre elé szinte leküzdhetetlen akadályokat gördít, hovatovább teljesen megbénítja a romániai kereskedők üzleti tevékenységét. Ugyancsak helytelen szempontok vezetnek a kormányt valutapolitikájában is és ez az oka annak, hogy a kormány két éves ígéretése óta még mindig nem stabilizálódott a valutánk. Ezeknek a visszasszágoknak egyedüli oka az, hogy a kormány mindannyiszor elfelejti kikérni a kereskedők véleményét és az ország legfontosabb közgazdasági ügyeiben anélkül dönt, hogy az erre

Cluj,
Aranyat, platinát és drágaköveket a legmagasabb árban bevásárlási forrás ékszerekben, órákban, dísz tárgyakban

át ékszerész

vél, ha nem ágyi-

Cluj, gyár Strada Fejvétel helyek: Kosamb-utca 23. szám alatt

apsokat

ut 2. szám alatt

riei 2

Karácsonyi ajándék árainkból kedvezményt adunk!

Cluj
241

**zöl-
gben**

legjobban illetékes tényezők véleményét meghallgatná. Ugyanez a szellem vezeti a kormányt a törvényalkotásában is és így történt meg, hogy az uszatorvényt a törvényhozó testületek, a kereskedők és iparosok meghallgatása nélkül szavazták meg. Hiba terheli a kormányt a szállítási eszközök és szállítási rendszer körüli dezorganizáció miatt is, ami nemcsak a külföldi kereskedelmi viszonyainkat befolyásolja károsan, de a belső forgalom normalizálását is. Niculescu nagyhatású beszéde után a délelőtti ülés végetért.

Háromnapos üzletbezárás

A délutáni ülés legjelentőségesebb momentumai Evian és Somogyi Miksa kolozsvári delegátusok felszólalásai voltak. Evian terjedelmes elörelátást olvasott fel a szabadkereskedelemtől, amelyben a közgazdasági életnek ezt a legfontosabb problémáját minden oldalról kellő alapossgal vitatta meg és konkluzióképpen egyedül a mindenkorlátozástól mentes szabadkereskedelem álláspontjára helyezkedett. Evian előadását az összegyűlt kereskedők élénk érdeklődéssel hallgatták végig, és elhatározták, hogy előadását több ezer példányban nyomtatják ki és az ország összes kereskedői között szétosztják. Több szónok ezután a Banca Nationalát támadta, amely csak liberálisoknak nyújt hitelt.

Végül Somogyi Miksa szólalt fel, aki beszédeben munkára szólította fel a kereskedőket és kifejtette, hogy a szónoklatokból már elég volt. Ezután a következőket mondta:

— Nem bánom, büntessenek meg, de közönm kell egy megoldást. *Nagyrómánia összes kereskedői zárják be három napra üzleteiket, ha a kormány nem vonja vissza az uszatorvényt és helyre nem állítja a szabadkereskedelmet.* (t. i.)

Zürichben ismét jegyzik a márkát

Zürich, december 10. Ma ismét jegyezték az itteni pénzpiacra a papírmárkát. Ennek okát abban kell keresni, hogy a zürichi nagybankoknál rengetegen keresik a járadékmárkát, melyből azonban nagyon kevés jut Svájcba és így csak drágán lehet hozzájutni egy-egy német kereskedő révén.

Monarchista tüntetések Görögországban

Athén, december 10. Az ellenzék tegnap egész Görögországban nagy népgyűléseket tartott az alkotmány és a monarchia mellett.

Forradalom tört ki Mexikóban

London, december 10. Reuter-jelentés szerint Mexikóban forradalom tört ki, amely különösen a petróleumvidékeken terjed. A fellázadt vidékek képviselői Veracruzban ideiglenes kormányt alakítottak.

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta Meir Aaron Goldschmidt. (60)

— Nem is vagy te akkor zsidó Bendixen! — mondotta Gröndal.

— Lehet. De keresztény se vagyok!

— Bendixen, — szólott egyik a hátululok közül, — találkoztál később is a kis Klárával? Ugyancsak el voltak kapva tőle a múlt héten.

— Nem, azt nem cselekedtem, — válaszolt Bendixen kissé ingerülten.

— Pedig olyan szivdöglesztőn epedő szemeket vetett rád... biztosan tudod, hogy hol lakik, csak éppen hogy egyedül magadnak akarod megtartani.

— Ami az epedő pillantásokat illeti, nem törődöm velök. Többet ígérnek mint amennyit be akarnak váltani — sőt, többet mint amennyit egyáltalán be tudnak váltani.

— Bolond beszéd! És csak ne akarj erénycsösznek látszani!

— Nem is kívánok az erény példaképeinek látszani. De hát mondjátok meg magatok: ha egy ilyen szempár pillantása, egy ilyen napnak perzselése érinti meg a lelket, nem szédül-e bele a lélek ha csak egy pillanatra is, valami kimondhatatlan, ismeretlen boldogság homályos sejtésébe? És a teljesülés percén, igazán meg találja-e a lélek azt a boldogságot, megtalálta-tok ti már valamikor?

— Az ember tovább megy és keres tovább. Örök harc az élet, örök akarás és örök keresés, — felelték a többiek vidáman.

— És én nem szeretem azokat a szivfájdalmakat, amiket szép szemek rövid, kacér pillantása okoz. Inkább szabad akarok lenni ennek az örökké kielégíthetetlen vágyakozásnak futó fellobbanásaitól.

Az osztrák közalkalmazottak bérharca megbuktatja a Seypel-kormányt

Ha nem teljesítik követelésüket, megáll a posta, távírdai és telefonforgalom, a vámgépezet, és az áramszolgáltatás. Ujból fenyeget az általános sztrájk

Bécs, december 10. Ma reggel hat órakor az állami alkalmazottak végrehajtóbizottságának tegnap este hozott határozata szerint kitört a távírdászok és telefontisztviselők sztrájkja. A közjóteti intézményekre a sztrájk még nem terjed ki. Seypel kancellár lemondása csak órák kérdése.

(Bécs, december 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Még alig mult el Ausztria felől az általános sztrájk veszedelme, a háborúból fellábadó osztrák köztársaságot már is új, talán még súlyosabb gazdasági megrázkódtatás fenyegeti. A fém-munkások bérharcából kifolyólag most az állami alkalmazottak indítottak mozgalmat életnívójuk megjavítására. A postások, távírdászok, telefonisták és vámtisztviselők bérkövetelése azonban már túlnőtt egy gazdasági mozgalom keretein és az élére állított helyzet azt a lehetőséget rejti magában, hogy

a Seypel-kormány lemond.

A kormány és a tisztviselőszövetségek közötti ismételt tárgyalások nem vezettek eredményre. Seypel kancellár kijelentette Bauer Ottónak és dr. Wabernek, a tisztviselők megbízottjainak, hogy a kormány képtelen tullepni előző javaslatát, mely szerint hajlandó az új fizetéseket november elsejéig visszamenőleg a márciusi 160.4-es alapon felemezni. A szanálási akció szolgálatába állított költségvetés nem bírta el ennél magasabb megterhelést. Ezzel szemben dr. Bauer kijelentette, hogy az állami hivatalnokok anyagi helyzetére való tekintettel a tisztviselőszövetségek

vissza fogják utasítani a kormány javaslatát.

Ez meg is történt szombat délután, amikor az állami alkalmazottak képviselői gyűlést tartottak a parlamentben. A gyűlésen Seypel kancellár ismételt kijelentette, hogy a kormány nem vállalhat felelősséget egy magasabb bérjavításért, így nem lát más megoldást, mint azt, hogy a kérdést a parlament rendezze. A szabad szakszervezetek képviselője válaszában leszögezte, hogy a kormány javaslatát nem tartja kielégítőnek. Hasonló értelemben beszélt Knapp végrehajtóbizottsági tag, aki dr. Kienböck pénzügyminiszternek válaszolt. A pénzügyminiszter ugyanis azt mondta, ne hivatkozzanak a postások arra, hogy a vasutaknál milyen arányban történt a fizetésjavítás, mert Ausztria vasutjai magánkézben vannak. Knapp erre megjegyzi, igaz amit a pénzügyminiszter mond, de azért a magánvasutak mégis

tekintélyes államsegélyt kapnak.

Be is mutatta a vasutasoknak megadott fizetés-

emelési táblázatot, melyet összehasonlított a kormány által a többi állami tisztviselőnek tett javaslatával. Seypel kancellár is beleszólt a vitába és kijelentette, hogy lehetetlen eltérnie jelenlegi álláspontjától és a kormány inkább lemond, mintsem az ujjáépítő munkát veszélyeztesse.

Az eredménytelen tárgyalásokról kiadott jelentésben a keresztényszocialis munkásszervezetek végrehajtó bizottsága bejelenti, hogy az ügyet a szakszervezeti bizottság elé terjeszti, melynek határozata szinte kétségtelen. Ezzel egyidejűleg szombattól délután és vasárnap délelőtt

nagy népgyűlések voltak,

melyeken a tisztviselők a kormány ellen foglaltak állást. Még a nem szociáldemokrata postások is rosszalásuknak adtak kifejezést népgyűlési határozatukban a kormány ellen, mely jogos követeléseiket nem akarja teljesíteni. A keresztény és német néppárti postásszervezet bejelenti, hogy minden eszközzel felveszik a harcot érdekeik megvédésére. Az egyik ilyen eszköznek látszik, hogy a városi hivatalnokok is megmozdultak. A városi államkormány alkalmazott tisztviselők valóságilag

szolidaritást vállalnak az állami hivatalnokokkal

és így nemcsak postásztrájk fenyegeti Ausztriát, de valószínűleg a villamosok is meg fogják állni Bécsben és a villanyüzem szintén kénytelen lesz beszüntetni a munkát.

A sztrájk elkerülhetetlennek látszik. Tegnap délután a postásszakszervezet és a technikai munkások szövetségének képviselői közös tanácskozásra gyűltek össze. Az ülésen egy szűkebbkörű bizottságot választottak meg, mely felhatalmazást kapott a bérharc legerélyesebb folytatására és arra is, ha kell, hogy proklamálja az általános sztrájkot.

Legolcsóbban fest, tisztít az

UNIO
gőzmosógymárka
Cluj, C. Reg. Ferd. 133

1838

— Szivfájdalom! A Bendixen hisztérikus lett! — kiáltották több felől.

Jákob hallgatott és a társalgás más irányba terelődött. — Közben a kocsis berobogott Klampenborgba.

Az udvarházban nagy sürgés-forgás támadt a jókedvű vendégek érkezésére, akik kiszolgálást kívántak, kiabáltak, nevettek, kérdézősködtek minden lehető és lehetetlen dolog felől — és ha válaszoltak nekik, abban a pillanatban már el is feledték, hogy mit kérdeztek. Hosszu megfontolás és tanácskozás után, egyre növekedő komolysággal, végre mindegyik határozott a maga részéről és megrendelte azt az ételt, amit éppen kívánt. Most aztán nyugodt várakozásban sétáltak föl és alá kisebb csoportban.

König és Jákob véletlenül az étkezőszoba ablaka elé kerültek és Jákob pillantása néhány cserépkénefelejtésre esett, melyek az ablakban állottak.

— Szabad néhány szálát venni ezekből a virágokból? — kérdezte a szobában álló szobalánytól.

— Kérem, csak tessék, — felelt barátságosan a csinos kisleány.

— Miféle virágok? — kérdezte König és közelebb lépett, — óh, kénefelejtés! Kisasszony, nem volna kegyes egy szálát emlékebe adni?

— Szívesen, — mondotta nevetve a kis nő, letépett néhány szálát és feléje nyújtotta.

Ebben a pillanatban Jákob egy villanászerű megfigyelést tett, mely a megaláztatás, fájdalom és bosszúság érzését keltette föl benne.

— Mikor én kértem virágot, — mondotta magában, — nem is a virág kedvéért tettem, hanem a szép lányka jelenléte árasztotta fényét rájuk és csak az ő kedvéért kértem. De én azt mondtam: „Szabad vennem belőle?” És ez a

szerecssefia, aki a kereszténység kebelén belül született, a romantika illatától áthatva anélkül, hogy maga is észrevenné, mindjárt megtalálja, a helyes szót és azt mondja: „nem volna helyes adni?” Oh milyen szerencsések ezek a keresztények!

Tovább mentek. König a gomblyukába tűzte a virágot és félóra multán már el is felejtette, hogy kapta. Jákob eltette a tárcájába. De mikor a többiekhez visszatértek, bensőjében valami nyugtalan vágyakozás égett, valami rezignált busult-bosszúság saját végzete miatt. Szinte úgy nézett a többiekre, mintha valami jobb anyagból valók volnának, mint jónaga.

Valaki azt kérdezte:

— Nem volna jó valamit csinálni addig, amíg az ebéd elkészül?

— Igen, játszunk rablót! — mondotta Jákob örömmel.

— Rablót játszani? — gonyolódta néhányan, — igen, ha közelben valami apácaklastrom volna!

Jákob röstelte bevallani, hogy ő még soha se játszott és ezt az alkalmat akarta fölhasználni, hogy a játék boldogságát megismerje.

De nem tudtak semmi okosat kisűtői, hát csak tovább csatangoltak össze-vissza, míg az ebéd elkészült.

Künn, a kertben, széles, hosszú asztalon terítették, elragadó szép helyen, ahonnan ki lehetett látni a kék tengerre és a friss-zagu erdőre. A nap magasán állott az égbolton, lágy hűvösség szellőzött a fák közül és a távolban pirosvitorlás halászbárkák siklottak egyenként a víz színén. Az asztalon fehér abrosz, az ételek gözöltek, a bor habzott a poharakban és minden arcon ott ragyogott az ifjuság és életkedv.

(Folyt. köv.)

Mégis csak CZINK fest, tisztít vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

A volt katonák

(Kolozs

dösítőától.) B lozsvár utcáin költő és polit december 9-én. Az előadás hi mentáltak és ban is, amel Goga Octaviá bekapcsolód Goga politika az előadás ag sikerrel, mert töltötték meg egyetemi hall a hatonai és tölttek meg. rezentánsai.

Pont t

Octavián, a tükus tepsa után Goga n jelentette, h orjító erején a sajtó „eg szólni kíván. valóját lerög

— Ár

vait Goga é elevenítette román diáks ellen, amely végződött, m golt a román négyfelé sza a nemzeti ö tette az egy természetese kül. A felül korrupciója, krízise legye

— Az

el, akik nem Nekünk fe paraziták el a templom rabságból keztek el.

Goga

dalmi köréi adás némely feltevésekre hogy magát pretációt. S politikust, ééseinkre. rán szönye problémája.

sának gy dösünk.

— Elca

tése és a ro Természetes amely négy nemzetisé és kulturhatás az önmagá felől pedig eszme term és mozgalm tot, román tályosítani.

— mini

volna tu szélyek. teszik?

— M

tok. Ideg békéketűt polgárnak. években ha

Az

Goga Octavian előadása a román nemzeti önvédelemről

A volt kultuszminiszter nem hive az aktív antiszemitizmusnak. Kívánatosnak tartja, hogy a romániai zsidóság faji alapon szervezkedjék meg

(Kolozsvár, december 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hetek óta öles plakátok hirdették Kolozsvár utcáin, hogy Goga Octavian, az ismert kultúrá és politikus az egyetemi ifjúság felkérésére december 9-én előadást tart a nemzeti eszméről. Az előadás híret Kolozsváron különféle képen kommentálták és visszhangot keltett a fővárosi sajtóban is, amelynek egyrésze csodálkozással fogadta Goga Octaviának a diákmozgalomba való aktív bekapcsolódását és abban politikai tendenciát látott. Goga politikai ellenfelei röpcédulákon is igyekeztek az előadás agitációs értékét csökkenteni, de kevés sikerrel, mert a román színház nézőterét zsufolásig töltötték meg az érdeklődők. A földszinten jórészt egyetemi hallgatók helyezkedtek el, a páholyokat a katolai és polgári társadalom előkelőségei töltötték meg, különösen a néppárt kolozsvári reprezentánsai.

„Árkádiában jártam én is”

Pont tíz órakor jelent meg a színpadon Goga Octavian, akit az összesereglett hallgatóság frenetikus tapsal fogadott. Az ováció lecsillapodása után Goga megköszönte a meleg fogadtatást és kijelentette, hogy az ünnepeltetését a nemzeti eszme örjítő erejének tudja be. Majd leszögezte, nehogy a sajtó „egy bizonyos” része, amelyről éppen szólni kíván, félremagyarázhassa szavait, mondani- valóját lerögzítette és papírról fogja tolvadni.

— Árkádiában jártam én is — kezdte szavait Goga és budapesti diákélményeinek emlékeit elevenítette fel. Vázolta a husz év előtti budapesti román diákság szívós küzdelmét az elmagyarosítás ellen, amely végül is a román ifjúság diadalával véződött, mert mindnyájukban olthatatlanul lángolt a román nemzeti eszme. A háboruban a négyfelé szakított nemzet egyszerű példáját adta a nemzeti öntudatnak, amely végül is megteremtette az egységes román államot. Az egyesülés természetesen nem zajlott le minden zökkenő nélkül. A feltüeti surlódások, a háboru utáni idők korrupciója, az ország gazdasági és parlamentáris krízise legyengítették az ország ellenálló erejét.

Harc az idegenek ellen

— Az ország beteg testét paraziták lepték el, akik nem vesznek részt a föld megművelésében. Nekünk fel kell vennünk a védekezési harcot a paraziták ellen és ki kell vernünk a kufárokat a templomból, akik felszabadulva az egyiptomi rabságból azt hiszik, hogy Kánaán földjére érkeztek el. Ezek az idegenek a román nép szel-

Goga nyilatkozik előadásáról az Uj Keletnek

Goga előadása Kolozsvár politikai és társadalmi köreiben érthető feltűnést keltett. Az előadás némely homályos kitétele a legkülönbözőbb feltevésekre adott alkalmat. Szükségesnek tartottuk, hogy magától Gogától kérjünk autentikus interpretációt. Szállóbeli lakásán kerestük fel a kitűnő politikust, aki a legnagyobb készséggel felelt kérdéseinkre. A majdnem másfélórás beszélgetés során szőnyegre került a politika legtöbb aktuális problémája.

— Mi volt a Miniszter Ur mai előadásának gyakorlati célja? — volt első kérdésünk.

— Előadásom célja a román nemzeti eszme erősítése és a román államgondolat megszilárdítása volt. Természetesnek találok, hogy a román népben, amely négy állam kötelekéből fejlődött egységes nemzetté és amelynek háttérében négy különböző kulturális áll, a mai viszonyok között szükséges az önmagában való hitet megszilárdítani. Másfelől pedig a román ifjúságot a román nemzeti eszme termékenyítő hatása alá akarom irányítani és mozgalmát, felretéve mindenféle mellékszempontot, román önvédelmi programmá akarom kikristályosítani.

— Miniszter Ur — vetették itt közbe — minthogy önvédelemről van szó, szükséges volna tudnunk, melyek azok az ellefelek és veszélyek, amelyek az önvédelmet szükségessé teszik?

— Mindenfajta idegent veszélyesnek tartok. Idegennek minősíték pedig mindenkét, aki békekötésünk alapján nem tekinthető román állampolgárnak. Önök látják, hogy Románia az utolsó években határainak minden részéből ki van téve

lemével össze nem egyeztethető eszméarámlatokat terjesztenek, amelyek megmérgezik a román parasztok lelkiéletét. A román nemzeti mozgalom protestálni akar ez ellen az idegen áramlat ellen, amely ha szabadon fejlődhetik, megfojtja nemzeti ideálunkat.

— A román sajtó, amely valamikor a román nemzet lélegzőszerve volt és amely hűségesen tükrözte vissza a román nép nemzeti ideáljait, az utóbbi időben teljesen idegen kézbe került. Valamikor az újságírók legjobbjai legszentebb meggyőződésükkel rótták az újságok sorait, ma az ország sajtójának „egy bizonyos” részét analfabéta kereskedők irányítják. Ezek a lapok az internacionális töké érdekeit szolgálják, megmetyezik a román parasztság egészséges mentalitását és szemérmetlenül támadják a trónt és a dinasztit. Jellemző a sajtó idegen járom alá való jutására az a körülmény, hogy Duca, amikor a genfi konferencián Románia érdekeit képviselte, sajtófőnöki minőségben Jacob Rosenthal vitte magával.

— Ugyanez áll az irodalomra is. Ezek az idegenek a maguk speciális bélyegét akarják rástútni a román irodalomra és munkásságukkal a román paraszttömegek és a román intellektuelek közé ékelik magukat. Rabindranath Tagorizmust és más idegen hatásokat oltanak be a román nemzeti irodalom vérkeringésébe. A román parasztot már nem énekelik meg, sem a román mezőket, azokat pedig, akik a román nép hamisítatlan hangján szólnak meg, ki akarják rekeszteni a román irodalomból.

A marsoló nemzeti eszme

— Ha fenn akarjuk tartani nemzeti létünket, akkor el kell zárni intellektuális határainkat az idegen eszméarámlatok beözönlése elől és sértetlen épségben kell megőriznünk nemzeti ideáljainkat. Erre jogunk van, mert a román nemzet se nem kisebbség, se nem rabszolga nép.

— A diákság mozgalma éppen ezért: a marsoló nemzeti eszme, amely csak prologusa a holnap nagy konstruktív munkájának és ez a munka egyesíteni fogja a nemzet összes építő elemeit. Előre tehát tőretlenül, hogy a mai diákság is elmondhassa: Árkádiában jártam én is.

Az egyetemi ifjúság nagy tetszéssel fogadta Goga előadását és szavait több ízben szakította meg trenetikus tapsviharral. Az előadás után a farkasszobor előtt újra ünnepelték Gogát, aki rövid beszédet tartott, majd a New-York éttermében a néppárt helyi vezetőinek bankettjén vett részt.

egy folytonos népemigrációnak, amely ezt az országot egy új Kaliforniának akarja tekinteni. Körülbelül egymillió azoknak a száma, akik a versaillesi békekötés szerint nem román állampolgárok. Ezek a beözönlött idegenek politikailag nem megbízhatók, gazdaságilag pedig az ország érdekeivel összhangba nem hozhatók. Romániában csak azoknak az idegeneknek jelenléte szükséges, akik államunkat kulturális vagy gazdasági munkájában elősegítik. Nem kívánatos ez a beözönlési processzus a kisebbségek szempontjából sem, mert az általános zürzavarban, amelyet ezek feltámasztanak, a román nép lelkiállapota végre engedhet ezeknek a befolyásoknak és a felkeltett ellenszenv törvényes kisebbségeink ellen is fordulhat.

— Nem tart-e attól Miniszter Ur — kérdeztük — hogy hallgatósága félreérthette előadásának vezérgondolatát, minthogy abban az „idegen” fogalma nem volt ilyen precízen körülhatárolva?

— Annál kevésbé tartok ettől, mert előadásomban azt is hangsúlyoztam, hogy a békeszerződésben a kisebbségekkel szemben vállalt kötelezettségeinknek eleget kell és eleget is akarunk tenni.

— Miniszter Ur véleménye szerint kereszt-e a zsidókérdés a román nemzeti gondolat megvalósítását?

— A romániai zsidó polgárok problémáját — felelte Goga Octavian — nem tudom külön kérdésnek tekinteni az állam egyetemes problémái között, vagyis a zsidóság élete egységes mederben folyik az állam életével. Az azonban természetes, hogy a romániai zsidók létérdekeit összhangba kell hozni a román államosság érdekeivel. Lelki

szempontból talán ki kellene küszöbölni a négy különböző állam szuggesztiót és maradványait, amelyek a romániai zsidóság lelkében még visszhangzanak és a zsidóság pszichológiai helyzetét precízírozni kellene a románsággal szemben. Emellett helye volna annak a törekvésnek is, hogy az az életösztön, amely a gazdasági életben a zsidókat jellemzi, politikailag is rendes mederben fejlődjön. Őszintén meg kell mondanom, hogy a zsidók rossz politikuskoknak bizonyultak Romániában. A magam részéről kívánatosnak tartanám, hogy a zsidóság, mint önálló faj, a saját törekvéseit tisztán és programatikusan bevalva, azokat érvényesíteni igyekezzenek, anélkül, hogy a román nép politikai, vagy kulturális felfogását bármilyen tekintetben befolyásolni akarná. Másszóval azt kívánom, hogy a zsidó népiség parallel haladjon a román népiséggel, de ne akarjon abba beleolvadni vagy a maga egyéni életét arra rásútni.

— Meg vagyunk győződve róla, — mondotuk a miniszternek — hogy a zsidóság óriási többsége egyetért ezzel a törekvéssel és elhelyezkedését éppen erre az alapra akarja építeni. A nehézség nem is a zsidóság akaratában rejlik, hanem főként a román népnek és a román politikuskoknak a zsidókérdésről vallott ingadozó és eddig még tisztázatlan felfogásában. A zsidóság eddig azt tapasztalta, hogy a felelős tényezők bizonyos esetekben románoknak tekintik a zsidókat, például az iskolakérdésben, más esetekben pedig külön nemzetiségnek, amikor ez az elbírálás jogszükítést von maga után. Számunkra valóssággal életkérdés, hogy e problémával kapcsolatban a román népben őszinte és egységes közvélemény alakuljon ki, amely a dolog természeténél fogva nem lehet más, mint éppen Miniszter Ur elképzelése. Ez azonban nem jöhet létre másképp, csak úgy, ha a román nép és a zsidóság hivatott vezetői valóban sine ira et studio beszélnek meg a probléma minden nyílt és rejtett vonatkozását.

Goga Octavian hosszasan eltűnődött ezen a kérdésen, majd így felelt:

— Elismerem, hogy ebben a tekintetben nem alakult még ki egy egységes román közvélemény. De ennek nem kis részben az a körülmény az oka, hogy a romániai zsidóság nem rendelkezik olyan egységes szervezettel, amely az állammal szemben reprezentálható és amely a zsidóság igazi akaratát kifejezésre juttatná. Nagy hibát látok abban is, hogy a megnagyobbodott Románia zsidósága az elmúlt öt év alatt még a saját kebelében sem tudta végrehajtani a lelki és szervezeti egyesülést. A magam részéről miniszterségem ideje alatt kísérletet tettem arra, hogy egyházilag közös szervezetbe tömörítsem az állam egész zsidóságát, hogy ilyenformán alkotmányosan szabályoztassék a zsidóság jogviszonya az állammal szemben, ez a kísérletem azonban éppen a zsidóság pártoskodása miatt hiúsult meg.

Ezután a következő kérdést intéztük Goga Octaviánhoz:

— Mi a véleménye Miniszter Urnak az aktív antiszemitizmusról?

— Nem vagyok hive az aktív antiszemitizmusnak, én az aktív román nacionalizmus propagálását vállaltam magamra.

— Ezt a kérdést azért vetettük fel, — mondtuk — mert az elmúlt évben sajnálatlan kellett tapasztalunk, hogy a nemzeti mozgalom jelszavai alatt súlyos inzultusok érték a zsidó lakosságot.

— Lehet, hogy voltak ilyen kilengései a mozgalomnak, de a mi igazi célunk nem az antiszemitizmus, hanem pozitív, teremtő nemzeti élet kifejlesztése. Az excessusokat általában nem tartom európai megnyilatkozási formának.

Az aktuális politikai problémákra terelődött a beszélgetés.

— Megfelelnek a valóságnak a bukaresti sajtó ama hírei, hogy ugy Öfelsége, mint Bratianu miniszterelnök szívesen látnának egy Averescu-kormányt?

— Öfelsége személyét ki kell kapcsolni minden politikai kombinációból, minthogy ő fölötté áll a pártoknak. Ami pedig pártunk kormányrajutását illeti, ez nem egyesek akaratától függ, mert a körülmények ugyszólván determinálják a néppárt közeli kormányrajutását. Nincsen más politikai tartaléka az országnak, mert mi vagyunk az egyedüli kiforrott posszibilis párt. A helyzet ma körülbelül ugyanaz, mint három év előtt volt, amikor ugyan-csak Averescu tábornok vette át az ügyek vezetését.

megbuktatja

és telefonforgalom, z általános sztrájk végrehajtóbizottságának elölők sztrájkja. A közjóléti ak órák kérdése.

összehasonlított a kormány tisztviselőnek tett ajánlást is beleszólt a vitába, tetetlen eltérnie jelenlegi any inkább lemond, mint veszélyeztesse.

tárgyalásokról kiadott jezoális munkásszervezetek jelenteti, hogy az ügyet a elé terjeszti, melynek hatá. Ezzel egyidejűleg szom. délelött

ülések voltak,

kormány ellen foglaltak elademoakrta postások is jejezt négyülési határoan, mely jogos követeléseit. A keresztény és német bejelenti, hogy mindeatroot érdekeinek megvédésnek látszik, hogy a vámozdultak. A városi ázaiselők valószínűleg

ak az állami hivatalokkal

sztrájk fenyegeti Ausztriát, nek is meg fognak állani szintén kénytelen lesz

telennek látszik. Tegnap ezet és a technikai munkselői közös tanácskozásra egy szűk-ebb körű bizottely felhatalmazást kapott plytatására és arra is, ha általános sztrájkot.

mosógyár
Reg. Ferd. 133

zténység kebelén belül latától áthatva anélkül, mindjárt megtalálja, nem volna helyes ncések ezek a kereszt-

König a gomblyukába a múltán már el is fekob eltette a tárcájába risszatértek, bensőjében kozás égett, valami re-saját végzete miatt. biekre, mintha valami nának, mint jómaga.

alamit csinálni addig,

rabiót! — mondotta

— gunyolódtak nézelben valami apaca-

llani, hogy ő még soha at akarta fölhasználni, megismerje.

mi okosat kisűtzi, hát össze-vissza, míg az

zéles, hosszú asztalon helyen, ahonnan ki gerre és a friss-zagu

lított az égbolton, lágy közlül és a távolban siklottak egyenként

fehér abrosz, az ételek poharakban és minden aság és életkedv.

bban Cluj

Az „ASTRA” benzinmotorok fogyasztása minimális!

Végül megkérdeztük, helyesli-e a kormány kisebbségi politikáját. Goga Octavián határozott nem-mel felett.

— A kisebbségi ügyek mai intézésében semmi céltudatosságot, semmitéle politikai vezérlést nem látok és ép ez oknál fogva nem is helyeslehetem azt.

Goga Octavián azzal a reménységgel búcsúzott tőlünk, hogy rövidesen alkalma lesz elvi álláspontját a gyakorlatban is érvényesíteni.

Kik kaphatnak amerikai utlevelet

Milyen okmányok kellene az amerikai utlevélkérvényhez? Tizenöt napon belül minden kérvényt elintéznék

(Bukarest, december 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Amerikába — Európán kívüli — kivándorlásra és utlevélszerzésre vonatkozólag a minisztertanács a következőket határozta: Az Európán kívüli utazásra szolgáló utlevélkérvényeket vagy egyenesen, vagy a vármegyei prefekturák útján a munkaügyi minisztérium alá rendelt kivándorlási hivatalhoz kell intézni. A prefekturák a beadott utlevélkérvényeket tekintet nélkül arra, hogy az összes iratok rendben vannak-e a minisztériumhoz legkésőbb nyolc napon belül továbbítani fogják. Az utlevél megszerzéséhez a következő iratok szükségesek:

1. Születési anyakönyvi kivonat.
2. Házassági bizonyítvány, vagy az özvegyiség bizonyítása.
3. A helyi hatóság bizonyítványa ama személyek nevével és korával, akik az utlevelet kérő családfentartóhoz tartoznak (szülők, gyermekek, kiskorú testvérek). A bizonyítványban fel kell tüntetni, hogy a családfentartó távozása után ittmaradt családtagok el vannak-e látva és ha igen, milyen módon.
4. Illetőségi bizonyítvány.
5. Nemzetiségi bizonyítvány.
6. Honossági igazolvány (Certificat de indigenitate).
7. Az illetékes adóhivatal igazolványa, amely szerint az utlevelet kérőnek nincs adóhátraléka.
8. A 18—46 éves férfiak számára a Cercul de Recrutare igazolványa katonai helyzetükről.
9. Hitelesített szülői vagy házastársi beleegyezés.
10. Csakis az Amerikába kivándorlók részére: Affidavit, vagy eredeti, vagy hitelesített fordításban.
11. Foglalkozását igazoló irat (feltüntetve az is, hogy mióta üzi foglalkozását).
12. Orvosi bizonyítvány.
13. Irni-olvasni tudást igazoló irat.
14. Erkölcsei bizonyítvány.
15. Az illetékes hatóság igazolványa az utlevelet kérő büntetlen előéletéről, vagy esetleges büntetései részletezéséről.

A kísérő személyek részére. Feleségnek: házassági okirat, illetőségi bizonyítvány, adóhivatal igazolványa és orvosi bizonyítvány. Gyermekek részére 18 évig: születési és illetőségi bizonyítvány (csak 14 éven felülieknek) és orvosi bizonyítvány. Az olyan kísérő részére, ki sem feleség, sem gyermek: az összes fenti iratok. Azoknak, akik azért akarnak elutazni, hogy szüleik vagy gyermekeik mellett lehessenek, igazolni kell, hogy hol és mióta élnek külföldön azok, s hogy a foglalkozásuk által eltartathatják-e családjukat.

Az összes kérvények beérkezését sorrendjében a lehető legrövidebb időn belül, legkésőbb azonban az iktatásuktól számított tizenöt napon belül el lesznek intézve. Kivételt csak a hivatalból kiküldött külön megbízással bíró egyénekkel tesznek. A bizottság határozatai a minisztériumban ki lesznek függesztve és pedig külön az engedélyezett, külön a visszautasított kérvények és külön azok, amelyeknél az iratok nincsenek reudben.

Utlevelet általában a következő esetekben engedélyeznek: a) Ha törvényes uton az országból eltávozott családfentartó magához hívja feleségét vagy kiskorú gyermekét. b) Ha az utlevelet kérvényező bizonyítani tudja, hogy volt már abban az országban, amelybe utlevélét kéri és neki ott ingatlan vagyona van. c) Ha bebizonyítja a kérvényező, hogy az illető országba örökség átvétele céljából utazik. d) Ha a kérvényező nő igazolja, hogy kivándorolt román állampolgárral fog házasságot kötni. e) Ha a kérvényező valamely hatóság megbízásából van kiküldve. f) Ha a kérvényezőt valamely kereskedelmi vagy iparvállalat küldi, amely esetben igazolni kell, hogy az illető tisztviselője a cégnek és hogy a fizetése utáni adót legkevesebb hat hónapra előre lefizette. A c), e) és f) pontokban foglalt esetekben az utlevél rövid határidőre adható ki, fentartva az utlevél visszavonását, megújítását, vagy meghosszabbítását e határidőn túl, anélkül hogy az előző engedélyezés maga után vonja a további engedélyezéseket is, amennyiben a minisztérium az engedélyt nemzeti vagy gazdasági okoktól függően adja, illetőleg tagadja meg.

Poincarét buktatja meg Baldwin veresége

Barthou vagy Loucheur lesz az új francia kormányelnök. Az angol munkáspárt kész átvenni a hatalmat. Asquith elnöksége esetén új választások lesznek

Lloyd George szerephez jut

(London, dec. 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Baldwin kedre minisztertanácsot hívott össze. Politikai körök véleménye szerint a miniszterelnök nem fog lemondani, de kabinetjét rekonstruálja. Más verzió szerint azonban okvetlenül számítani kell azzal, hogy a kormány még a napokban lemond. Ezesetben azt hiszik, Baldwin ajánlani fogja a királynak, hogy a legerősebb ellenzéki párt, vagy méginkább a liberális párt vezetőit bizza meg a kabinetalakítással. Asquith, aki e tekintetben első sorban számításba jöhet, valószínűleg

azonnal feloszlítja a parlamentet

és ismét kiírja a választásokat. Ezt a megoldást valószínűbbnek tartják, mint egy koalíciós kormányt. A koalíció ugyanis szinte lehetetlen a liberálisok és a munkások között a vagyondézsmamiatt, a liberális-konzervatív együttműködésnek pedig a védvámpolitika és a szabadkereskedelem körüli éles ellentét áll útjában.

Ezekkel a kombinációkkal kapcsolatban a liberális párt egyik vezetőjére arra a kérdésre, van-e lehetősége a liberális- és a munkáspárt együttműködésének, kijelentette, hogy korai volna

Poincaré visszalép

Páris, december 10. A francia külügyminisztériumban kijelentették, az angol választások eredménye alapján lehetséges, hogy a Baldwin-kormányt egy Lloyd George-kabinet fogja felváltani. Ennek a változásnak kihatásaképpen párisi parlamenti körökben azt jósolják, hogy

Poincaré rövidesen visszalép.

Ez a feltevés annyira komolyan látszik, hogy már utódjáról is beszélnek. A legvalószínűbb kombináció szerint Franciaország új miniszterelnöke Barthou, vagy Laucheur lesz, akinek neve a német jóvátételi tárgyalásokból ismeretes, melyeket a méltányosság alapján igyekeztek lefolytatni, míg a nacionalisták meg nem buktatták őket. A várható új kormány külügyminisztere de Juvenel lesz, ki szintén a németekkel szembeni mérsékelt politika híve.

KÖZGAZDASÁGI HIREK PALESTINÁBÓL

Javul Palesztina kereskedelmi mérlege.

Palesztina kereskedelmi mérlegének január—szeptemberi adatai nagymértékű javulásról tesznek biznyságot. Míg 1922-ben az import 4,067.000 fontot, a kivitel pedig 931.000 fontot tett ki, ebben az évben 3,545.000 font volt a behozatal, a kivitel viszont 1,612.000 font. A reexporttal együtt a kereskedelmi mérleg 712.000 fonttal javult meg.

A palesztinai hazai iparért. Palesztinában nagyarányú társadalmi mozgalom indult meg belföldi ipar pártolására. Így a múlt héten „hazai liszt hetet” rendeztek, amely alatt senkinek sem volt szabad importált lisztet használnia. A tel-avivi asszonyok háziról-házra jártak és úgy agították a belföldi lisztért.

Szentelepet találtak Palesztinában. Jeruzsálemi jelentés szerint egyik zsidó kolonista nagyobb szentelepet fedezett fel. A nagyjelentőségű leletet bejelentette a kormánytól és a hivatalos vizsgálat megállapította, hogy igen gazdag és jó minőségű szentelepről van szó. A szén kiaknázása végett a tárgyalások folyamatban vannak.

még jóslgatni, de a liberálisok aligha lesznek hajlandók eddig hirdetett alapelveiktől eltérni, vagy elhagyni azt az egyenes utat, melyen már oly messzire előrehaladtak. Ramsay Macdonald arra a kérdésre, hajlandó-e a munkáspárt levonni győzelmének logikus következményeit és kész-e átvenni a kormányt, azt válaszolta, hogy ez csak természetes.

A koalíciókat a munkáspárt mindíg kellemetlen dolognak tartotta.

A koalíciók ugyanis alapvetően kellemetlenek, mert eddig olyan politikai cselekményekre vezettek, amiket egyesek politikai becselenségeknek minősíthetnek. Épezték arra a kérdésre, hogy a munkáspárt hajlandó-e koalícióban résztvenni, csak a Labour Party egésze felelhet. Ezt ő személyesen nem döntheti el. A választásokon megbukott Arthur Henderson, a munkáspárt titkára kijelentette, hogy a konzervatívok lesújtó vereségének következményeit lehetetlen előre megmondani. Semmitéle kijelentést nem lehet tenni mindaddig, amíg a munkáspárt vezetői alkalmat nem találtak arra, hogy az új politikai helyzet megvitatására összejeljenek. Ez csak a hét elején fog megtörténni.

London, dec. 10. Az ellenzéki pártok választási győzelme új korszakot jelent Anglia külpolitikájában. Baldwin győzelme esetén Anglia sorsára bízta volna Európát, most azonban Nagybritannia fokozottabb tevékenységével kell számolni a kontinentális politikában. Lloyd George ugyanis már a választási harcokban kijelentette, hogy

az angol munkanélküliséget csakis Európa és Németország taipraállítás tudja megszüntetni.

Beszédeiben élesen kikelt Franciaország ellen, amire a francia sajtó is hevesen támadni kezdte Lloyd Georgeot, aki Franciaországban ma Vilmos excsászárnál is gyűlöltebb ember és ha ő jut kormányra, az nagyon kedvezőtlen hatással lesz az angol-francia viszonyra.

Uj vállalatok. Palesztina különböző részein sorra alakulnak új és új vállalatok. Így Haifába egy homokfeldolgozó vállalat alakult 4000 font alaptőkével. Egy új kooperatív építőársaság 12.000 fonttal fogott hozzá egy új városrész felépítéséhez Jeruzsálemben.

Amerikai földvásárlások. Az amerikai cionisták között nagyarányú akció indult meg, melynek célja, hogy az amerikaiak Palesztinában földet vásároljanak. A mozgalmat vezető amerikai egyesület célul tűzte ki magának, hogy ebben az évben legalább félmillió dollár értékben vásárol földet Palesztinában. Óriási tömeggyűléseket tartanak, amelyeken a legjobb amerikai zsidó szónokok mondanak agitációs beszédeket. Az amerikaiak most több kolóniát akarnak létesíteni.

Megindult a narancs-export. Jeruzsálemi jelentés szerint az új narancs-szezon megkezdődött és már is nagyobb szállítmányok vannak uton. Érdekes, hogy az angol hajóársaságok a szállítási fuvarvételt lényegesen leszállították, úgyhogy a narancs-export nagy mértékben fogja emelni Palesztina kereskedelmi mérlegét.

Devizák	Erdélyi pénzpiac december 8-án						Kolozsvárt fizettek 100 lejért
	A kolozsvári clearing-iroda jelentése						
	Temesvár	Brassó	Arad	Nagyvárad	M.-Vshely	N.-Szeben	
Zürich	3420—34	3430—15	3420—34	3420—10	3425—15	3430—15	2-94—2-98
Newyork	196—95	197—96	196 ^{1/2} —92	197—96	197—195 ^{1/2}	197—96	051-00—053-00
London	853—48	855—50	855—50	—	—	—	011-9—011-10
Páris	1055—45	1055—45	—	—	—	—	10-45—10-55
Milano	—	—	—	—	—	—	8-55—8-60
Prága	—	—	576—72	574—70	578—73	—	16-80—16-95
Belf. m. k.	—	—	173	172	—	—	17000—17300
Külf. m. k.	—	—	—	—	—	—	8800—9000
Belgrád	—	—	—	—	—	—	42-55—42-60
Varsó	—	—	—	—	—	—	—
Bécs	362—66	—	362—65	362—65	—	—	35400—36500

Csecsemők, kisgyermek-
ideális ápolószere a **Höfer-féle gyermekhintőpor** és Höfer-féle gyermek-
brém!

Az Uj Kelet napila
Felelős szer
Az Uj Kelet jelöl
Előfizetési
Óromániában
Rador
hirdet

zik. Nagy
niszterelnö
a miniszter
minden elő

— I
kongressz
vetkező re
todoxia na
dor, Steint
kász, Tesz
Hager Nat
todox hitk
delem utá
mint válas

Nagyvára
este Savea
lamtitkár
államtitkár
közegészsé
nálják fel.
meggyőző
gességéről.
a kórházak
zése iránt
rozza, hog
két százmil
kiegítik
hogy a na
állítanak
megkapni

—
oroszkok
niszter
Románia
kérdések
gyalásoka
tárgyalások
tanácskozá
tartják.

—
Fényesen
nep másor
rális segé
és tombol
értékes tá
és a rend
magát, a
teleiből je
Az ünnep
a szegény
szesen ter
megékel
akció és
schild Fő
Rózsika é
let összes
rult cha
leányegyl
tás Elefá

—
ból jelen
szakasza
s megva
terv real
részvénye
13510 d
1300 Kor
csak oda
társaság
nél, mig
Ismerete
jóvátételi
vános ár
francia é

—
lősök és
szervekte
cukrászai
az iparté

EGESZ
ZONG

veresége
az angol munkás-
asztások lesznek

sok aligha lesznek haj-
felveiktől eltérni, vagy
ntat, melyen már oly
say Macdonald arra a
aspárt levonni győ-
nyeit és kész-e átvenni
egy ez csak természetes.

spárt mindig kel-
ak tartotta.
elvilég kellemetlenek,
selekményekre vezet-
becstelenségnek minő-
rdésre, hogy a mun-
résztvenni, csak a
Ezt ő személyesen
okon megbukott Ar-
titkára kijelentette,
vereségének követ-
megmondani. Semmi-
ni mindaddig, amíg
at nem találtak arra,
megvitatására össza-
fog megtörténni.

nzéki pártok választási
Anglia külpolitikájá-
a Anglia sorsára biza-
Nagybritannia foko-
számolni a kontinen-
rge ugyanis már a
tte, hogy

get csakis Európa
lítása tudja meg-
i.

Franciaország ellen,
sen támadni kezdte
országban ma Vilmos
ember és ha ő jut
ötlen hatással lesz az

na különböző részein
alakot. Igy Haifa-ban
alakult 4000 fős
építőtársaság 12.000
rosrész felépítéséhez

ok. Az amerikai cio-
indult meg, mely-
Palesztinában föl-
vezető amerikai
ak, hogy ebben az
értékben vásárol föl-
gyűléseket tartanak,
zsidó szónokok mon-
Az amerikaiak most
ni.

export. Jeruzsálemi
ezon megkezdődött
nyok vannak uton.
ársaságok a szállí-
zállították, úgyhogy
ea fogja emelni Pa-

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság
napilapja

Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek átányomását csak a forrás meg-
jelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei
félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Öromániában és külföldön az „Uj Kelet“ részére kizárólag
Rador Publicitate (Bucuresti, Str. Gen. Berthelot 1.)
hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

— **A miniszterelnök Nagyváradra érke-
zik.** Nagyváradról jelentik: Bratianu Jonel mi-
niszterelnök szerdán Nagyváradra érkezik. A város
a miniszterelnök ünnepélyes fogadtatására megtett
minden előkészületet.

— **Delegátusválasztások a mai ortodox
kongresszusra.** A felsővisói zsidó hitközség a kö-
vetkező rendes delegátusokat küldi az erdélyi or-
todoxia nagyvárad kongresszusára: Elefánt Sán-
dor, Steinmetz Mózes, Fogel Fischel, Pollák Pin-
kász, Tszler Sámuel, azonkívül Marmor Mózes és
Hager Naftáli pótdelégátusokat. A székelyhidi or-
todox hitközség rendkívüli közgyűlése heves küz-
delem után, nagy szótöbbséggel Weinberger Ár-
mint választotta meg delegátussá.

— **A népjóléti miniszter és államtitkára
Nagyváradon.** Nagyváradról jelentik: Vasárnap
este Saveanu népjóléti miniszter és dr. Ganea ál-
lamtitkár Aradról autón Nagyváradra érkeztek. Az
államtitkár elmondotta, hogy erdélyi körutjukat a
közegészségügyi viszonyok megvizsgálására hasz-
nálják fel. Temesváron való tartózkodásuk alatt
meggyőződtek egy új kórház felépítésének szükség-
ességéről. Nagyváradon ágyneműre van szükség
a kórházakban. Ennek haladéktalanul való beszer-
zése iránt intézkedés történt. A kormány elhatá-
rozta, hogy a költségvetésbe a kórházak javára
kétszázmillió lejt állít be és ebből az összegből
kielégítik a szállítókat is. Egyben elhatározták,
hogy a nagyobb városokban központi gyógytárakat
állítanak fel, ahonnan az összes kórházak fogják
megkapni a szükséges gyógyszereket.

— **Románia rendezi függő ügyeit az
oroszokkal.** Bukarestből jelentik: A külügy-
miniszter környezetéből nyert értesülés szerint
Románia és Oroszország között az összes függő
kérdések rendezésére Lausanneban megkezdett tár-
gyalásokat valószínűleg folytatni fogják. Ezek a
tárgyalások nincsenek összefüggésben a tiraspoli
tanácskozásokkal, amelynek utolsó ülését szerdán
tartják.

— **Két chanukaünnepély Felsővisón.**
Fényesen sikerült chanukaestélyt rendezett az ün-
nep másodnapján a felsővisói zsidó lányok kultu-
rális segélyegyesülete. Az ünnepélyt teastély és
tombolaverseny vezette be, amikhez rengeteg
értékes tárgyat és a süteményt az egyesület tagjai
és a rendezők hozták össze. A közönség jól érezte
magát, a kisorsolt tárgyakért és a teastély bevé-
teleiből jelentékeny összeg jutott jótékony célokra.
Az ünnepegy kimagasló pontja a ruhakiosztás volt
a szegényorsu gyermekek között, akiket aztán dí-
szesen terített asztalhoz ültettek és különböző cse-
megékkel vendégelték meg őket. A felruházási
akció és az ünnepély sikerének érdemén Roth-
schild Fülöpné díszelnök, Hager Pepike, Silberherz
Rózsika és Engelstein Rózsika mellett az egyesü-
let összes tagjai osztoznak. Hasonlóképpen jósike-
rült channukaestélyt rendezett Felsővisón másik
leányegylete is hasonló programmal. A ruhakiosz-
tás Elefánt Sárkák elnöknő érdeme. (H. H.)

— **A Bagdad-vasut felosztása.** Hamburg-
ból jelentik: A versaillesi békeszerződés 260.
szakasza értelmében a német imperializmus féltett
s megvalósított gondolatának, a Berlin-Bagdad-
terv realizálásának, a bagdadi vasutnak 30.000
részvényét felosztották. A német részvényesek
13510 darabját a jóvátételi bizottság kapta meg.
1300 Konstantinápolyban szekvesztrált darab ugyan-
csak oda kerül, 3000 darab az Anatóliai Vasut-
társaság kezén van, 8000 darab francia tőkésék-
nél, míg 3000 darab a török kormány birtokában.
Ismeretlen tulajdonosoknál: 2300 darab van. A
jóvátételi bizottság a nála levő papírokat nyil-
vános árverésen fogja eladni, amelyért angol és
francia érdekeltek fognak vetekedni.

— **Cukrászok szervezkedése.** A vendég-
lősök és szállodások ipartestülete a mai napon
szervezkedő gyűlésre hívta össze Kolozsvár összes
cukrászait. A cukrászok ezuttal fogják megalakítani
az ipartestület cukrászcsoportját.

**Aláírták a német-amerikai kereskedelmi
egyezményt**

**Francia tiltakozás a német-dollárkölcson ellen. Elnapolták a birodalmi gyű-
lést. Lemondott a thüringiai kormány**

(Berlin, december 10. Az Uj Kelet tudósító-
jától.) A birodalmi gyűlést a felhatalmazási tör-
vényjavaslat megszavazása után bizonytalan időre
elnapolták. A mai záróülésen bejelentették, hogy
a Reichstag mentelmi bizottsága felfüggesztette a
kommunista-párt vezéreinek, köztük Zetkin Klárá-
nak, a mentelmi jogát.

A thüringiai kormány lemondott.
Franciaország — mint a téhlivatalos „Ma-

tin“ írja — visszautasítja az az amerikai javas-
latot, hogy a tervezett német élelmészeti kölcson
számára a franciák jóvátételi követeléseikkel szem-
ben adjanak elsőbbségi jogot. Az egész francia sajtó
fokozódó idegességgel figyeli az amerikai-német
barátságot, melynek legújabb nagyfontosságú bi-
zonyítéka az is, hogy az Egyesült-Államok és
Németország között létrejött új kereskedelmi egyez-
ményt tegnap aláírták.

Nagyvárad az ortodox kongresszus előtt

(Nagyvárad, december 10. Az Uj Kelet tu-
dósítójától.) Kedden délelőtt tizenegy órakor nyílik
meg az ortodox hitközség székházában az erdélyi
ortodox hitközségek országos kongresszusa. De már
vasárnap és hétfőn észlelhető volt a városban a
kongresszusra való készülődés. Az egyházi és világi
delegátusoknak nagy száma érkezett már meg és
hétfő délután több előértekezlet is volt, amelynek
lefolyásáról azonban nem került semmi nyilvános-

ságra. A vasútállomáson a nagyvárad hitközség ál-
landó kirendeltsége fogadja az érkező delegátusokat.

Ma megérkezett Bukarestből Jonescu Péter
államtitkár, aki a kongresszuson a kormányt fogja
képviseelni. Ugyancsak megérkezett a kongresszusra
Schor bukaresti rabbi és Finkelstein bukaresti ban-
kár, akik valószínűleg mint vendégek jelennek meg.
A kongresszus vezetőségének véleménye szerint
igen viharos gyűlésekre van kilátás.

— **Az országos népszámlálás előmunká-
latai.** Bukarestből jelentik: Az ipar- és kereske-
delmi miniszter elrendelte, hogy az egész ország-
ban kezdjék meg a népszámláláshoz szükséges elő-
munkálatokat. E célból egy bizottságot nevezett ki,
amelyben a csatolt területek képviselői is helyet
foglalnak.

— **Részvénytársaságok ellenőrzése.** Nagy-
várad tudósítónk jelenti: Az iparfelügyelőség a
napokban kezdte meg a részvénytársaságok ellenőr-
zését. Beidézik azokat az érdekelte részvénytársasá-
gok vezetőit is, akik már működési engedély felett
rendelkeznek. A cég megbízottja tartozik az üzleti
könyveket magával hozni és az ellenőrzés kiterjed
mindazon pontokra, amelyek szabályozzák a rész-
vénytársaság belső életét, leginkább a nacionalizá-
lás szempontjából. Eddig a következő részvénytár-
saságok kaptak idézést az iparfelügyelőségre: Autó-
trans vállalat, Berger Dániel szeszgyár, Berkes
festékgyár, Carpatia fakereskedelmi részvénytársasá-
ság, Dorian filmgyár részvénytársaság, Delta építő
vállalat, Falk kefégyár, Granaria áruraktár, Gal-
vanó részvénytársaság, Ullmann Izidor és fiai rész-
vénytársaság, Élesdi erdőipar részvénytársaság, Kö-
rösvölgyi tájpar részvénytársaság. Akik az idézés-
nek nem tesznek eleget, vagy akiknek könyveik-
ből kiderül, hogy a kövelményeknek nem felelnek
meg, azoktól elvonják a működési jogot. A Freund
Sámuel és Társa szatmári cégnek az iparfelügye-
lőség megvonta működési engedélyét. A végzés el-
len a cég a miniszterhez felebbezett.

* **A Dick-áruház** a közelgő karácsonyi ünne-
pekre való tekintettel, rendes szokásához híven, vásárló
közönségének azt a páratlan kedvezményt nyújtja,
hogy az összes raktáron lévő cikkeik jóval a mai vé-
teláron alul árúsítja. Különösen felhívja ujjólag a kü-
lönböző árvaházak és jótékonycélu intézetek, valamint
az állami és városi tisztviselők és vasutasok figyelmét,
hogy ünnepi szükségleteiket szerezze be, mert a vá-
sár elmúltá után nem tudja a fenti kedvezményeket
biztosítani.

* **Az Uj Keletet Nagyváradon** Blum Zsigmond
ur Str. Aurel Vlaicu (Vámház-u.) 51 képviseli, aki
ugy előfizetési, mint hirdetési ügyekben t. feleink
rendelkezésére áll.

— **Paprikatözsde Szegeden.** Budapestről
jelentik: A szegedi áru- és terménytözsde, az ot-
tani nagymalmok budapesti üzletközései folytán,
teljesen pang, amiért is a szegedi kereskedelmi és
iparkamara azzal a tervvel foglalkozik, hogy azt
paprika, hagyma s egyéb speciális alföldi termé-
kek tözsdejévé alakítsa át. A tervet a szegedi
gazdaközönség nagy érdeklődéssel fogadta és an-
nak megvalósítására már minden előkészületet
megtettek.

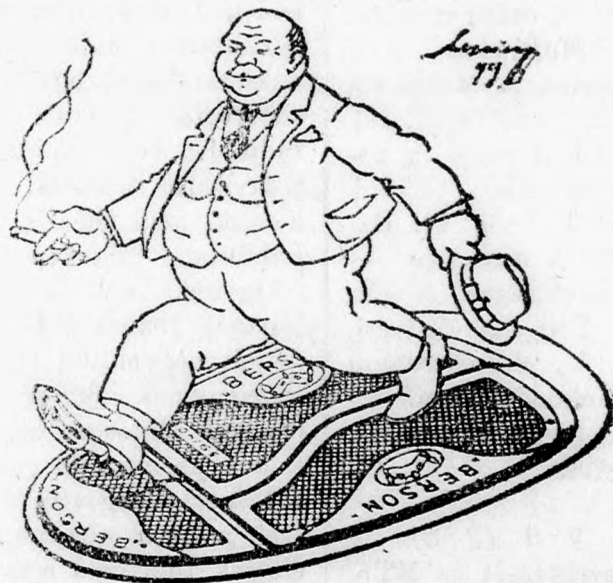
* **A Jehudit zsidó nők egyesületéhez** a mai
napon alanti adományok érkeztek: Seelenfreund Sán-
dor 100, Sole Sándor 20, Holländer Márton 20, Burger
Frigyes 20, Ragányi József 20, N. N. 20, Tabovics
Elza 20, Sivovits Herman 20, Hochmann ezüstáru-
gyár 150, Faragó Miklósné 30, Fischer borkereskedés 20,
Szenes Károly 40, Braun Jakab 20, Falk Imre 40,
Braun Jenő 20, dr. Halász Pál 60, dr. Balázs Endre
60, Cziment Adolf 20, dr. Neufeld Mihály 20, Hersko-
vits Jenő 30, Cziment Géza 40, Fenyves Mór 20, Ber-
ger József 30 lej.

— **Uj üzletnegyed Jaffában.** A Histadruth
Jaffában új városnegyed építését kezdte meg, mely
kizárólag üzleti helyiségeket magában foglaló há-
zakból állna. Érdekes, hogy egy arab földbirtokos
adott megbízást az új üzletnegyed felépítésére.

* **Szatmáron** Elefánt Gábor ur Str. Basarabilor
(v. Batthyány-u.) 3. képviseli az Uj Keletet, aki ugy
előfizetési, mint hirdetési ügyekben t. feleink ren-
delkezésére áll.

* **A Bäumei, Steiner és Társa** rt. lugoji
cég királyi udvari szállítók „Besco“ likörkülön-
legességei az elite vezető márká. 4

* **Jobb valuta: olcsó cipő.** Értesülésünk sze-
rint a Bata-cég helyi fiókjánál (Fötér 9.) a karácsonyi
ünnepekre való tekintettel az idén is egyes cipők
árait meglepő olcsó árban árúsítja. Egy pár férfi cipő
már 290 lejtől, női egész 190, női fél 290, gyermek-
cipők 140 lejtől kaphatók.

Cipőire tétessen BERSON gummitalpat

és meg fog győződni, hogy ez kellemes viselet. Azon-
kívül a Berson-gummitalp jóval olcsóbb, mint a bő-
talp, tehát ennek viselése nagy megtakarítást jelent.
A cipőkészítőtől követelje azonban a szakszerű
alkalmazást ezen gummitalpaknak a hozzávaló Berson-
cementtel.

Kolozsvárt fizettek 100 lejért	
15	2-94—2-98
16	051-00—053-00
	011-9—011-10
	10-45—10-55
	8-55—8-60
	16-80—16-95
	17000—17300
	8800—9000
	42-55—42-60
	—
	35400—36500

la gyermek-

SPORT

Vasárnapi eredmények

Universitatea—Haggibbor 4:1 (3:0). I. oszt. bajnoki mérkőzés. Bíró: Winkle

Vasárnap a jó formában lévő Universitatea jelentékeny győzelmet aratott a tartalékos Haggibbor felett. A Haggibbor vereségének fő oka a Haggibbor-játékosok tréninghiánya és az első jogosulatlanul megítelt gól. Rosenfeld kapus a labdát még a gólvonalon eltojja, a bíró kapukirugást ítél, az Universitatea reklamálására azonban legnagyobb meglepetésre a bíró megváltoztatja előbbi határozatát és gólt ítél. Ez az intézkedés deprimálta a Haggibbort a további játékban.

A játék lefolyása: Haggibbor kezd. Az Universitatea belső csatárai szép összjátékkal megközelítik a Haggibbor-kaput. Giurgiu helyezett lövést Rosenfeld szépen fogja. Az 5. percben Fahn lövést Deutsch menti, a 11 percben Feldmann (Universitatea) lefut, beadását Boncuat lövi, Rosenfeldnek sikerül a labdát gólvonalon elfogni, az Universitatea reklamálására a bíró gólt ítél. A gól után a Haggibbor a támadások sorozatát vezeti, amelyeket különösen az ifjúsági balszárny tesz tönkre. Bornstein egyénileg próbál eredményt elérni, de ez nem vezet sikerre. A 25. percben Bornstein lövést Lázár Universitatea-kapus biztosan fogja majd a 30. percben Moskovitz biztos helyzetben mellé lö. Az Universitatea lábra kap, Curca beadása a Makala hibájából feltűnő offsideon álló Gugához kerül, ki védhetetlen gólt rug a 34. percben. Változó mezőnyjáték után az Universitatea két eredménytelen kornert ér el, majd a 40. percben Giurgiu leadásából Boncuat védelmi hibából közvetlen közelről gólt rug. Mezőnyjátékkal végzőik a féldő.

A helyesere után a Haggibbor uralja a mezőnyt, azonban a csatárok nem értik meg egymást és a támadások az ő hibájukból csirájába elfojtónak. A 15. percben alkalma nyílik a Haggibbornak gólt elérni, Rosenfeld II. beadását Bornstein biztos helyzetből fölé emeli. A 23. percben Feldmann Universitatea-jobbzsélső lövést Rosenfeld fogja, Giurgiu a kapust faultolja, a labda Boncuathoz kerül, ki a földön levő kapus mellett gólba gurítja a labdát. A gól után a Haggibbor veszi át a támadást és két kornert ér el, majd a 30. percben Deutsch 16-oson belül kézzel üti le a labdát. A megítelt tizenegyest Bornstein góllá értékcsüti. A féldő további része váltakozó mezőnyjátékkal és csapkodással telik el.

Az Universitateából jök voltak: Huza, Deutsch, Guga és Boncuat.

A Haggibborban Jakobi, Bornstein és a kicsi Klein tartották a lelket. Rosenberg és Braun teljesen le vannak törve, Lázárovics bizonytalanul mozgott a gyengén játszó Makala mellett.

Winkle bíró indiszponáltan és kevés hozzáértéssel vezette a mérkőzést.

KKASE—KMTE 0:0. (Barátságos, bíró Krizbai.) Erős köd miatt 30 percig játszottak.

Univ. II.—Haggibbor II. 2:0 (1:0). Szövetségi díjmérkőzés. Bíró Adorján.

Victoria ifj.—KKASE ifj. 2:1 (1:0). Barátságos. Bíró Goldstein. A győztes csapat góljait Abrudan és Bányai, a KASE gólját Szilágyi rugta.

Nagyvárad. Egyetértés—Makkabea 3:1 (0:1). Megismételt bajnoki mérkőzés. A Makkabea éri el Klein révén a vezető gólt, amit a II. féldőben Monus egyenlít, ugyancsak ő rugja a vezetőt és Micsinai rugja a harmadik gólt.

Arad. AAC—Gloria-CFR 2:1 (0:1). Barátságos. Bíró Vatiánu II. Durva mérkőzés. — **AMTE—Olimpia 5:0 (2:0).** Barátságos. A góllövők Brigmann, Stofa, Szabó. Nagy és Megyeri.

Hakoah—Egyetértés 3:1 (0:1). Másodosztályú bajnoki. Bíró Oravetz. Az ismét működő Hakoah értékes győzelemmel kezdte meg bajnoki mérkőzését.

Szatmár. Olimpia—Törekvés 2:0 (1:0). Barátságos. Bíró Lengyel.

Budapest. MTK—UTE 2:0 (2:0). A tavaszi szezon legfontosabb mérkőzését az MTK biztosan és megérdemelten nyerte. Mindvégig MTK-főlény, melyet az UTE lerohanásai tesznek

változatossá. A 28. percben Braun rugja a vezető gólt, amit a 35. percben az ismét centert játszó Orth kettőre szaporít. A második féldőben az UTE durvaskodni kezd, aminek Jeszmas kiállítására és Lenkei súlyosabb sérülése a következménye. **FTC—UTSE 1:0 (0:0).** Az FTC Balassa góljával biztosan nyerte meg a mérkőzést. **VAC—III ker. 1:1 (1:0).** A III. ker.-nek csak nehéz küzdelem után sikerül Palesek góljával egyenliteni. **Törekvés—33 FC 5:0 (3:0).** Meglepetés a Törekvés nagy gólarányú győzelme, a gólokon Urik és Kuntzki osztoztak. **Vasas—BTC 1:0 (1:0).** Takáts rugta a győztes gólt. **KAC—Zugló 1:0 (1:0).** Elkeseredett küzdelem a kiesés ellen, melyből a szerencsésebb csapat került ki győztesen. **II. osztályú bajnoki mérkőzések. NSC—EMTK 1:0. MAC—Testvérség 2:1. BAK—Postás 1:0. Föv. TK—KAOE 0:0.**

KÖZGAZDASÁG

Csehszlovák alattvalóknak lebélyegzik a román állami járadékokat. A csehszlovák köztársaság kolozsvári konzulátusa a következők közlésére kéri lapunkat: A bukaresti román pénzügyminisztérium engedélyezte a csehszlovák állampolgároknak a román állami jövedelmek (Renten) lebélyegzését. Az engedélyezés az állami jövedelmekre, az 1889—1913. években kötött bel- és kültöldi államkölcsönökre, valamint a 250,000,000 lejese 4 és félszázalékos kölcsönre vonatkozik. Nevezett kölcsönök tulajdonosai ezennel telkérletnek, hogy 1923. évi december 26-ikáig a csehszlovák köztársaság clujji konzulátusánál jelentkezzenek, ahol bővebb felvilágosításokat nyerhetnek.

A mai valutapiac

A lej ma Zürichben javult, ugyszintén a francia frank, amely 30-55-ről a mai nyitáskor 30-60-ra szökött. Bukarest nagy tételekben árut kínál, ami hatással van az erdélyi piacra. A mai jegyzések a következők: osztrák korona 360—365, belöldi magyar korona 170—173, cseh korona 5-70—5-75, svájci frank 34-20—34-30, francia frank 10-45—10-55, dollár 195—197, font sterling 856—860, olasz lira 8-55—8-60, dinár 2-30—2-35.

Valutapiac december 10-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1052, London 853, Newyork 196, Róma 858, Zürich 34-00, Prága 578, Bécs 28, Budapest 110, Varsó 100.

Bukarest. Valuták: Napoleon 750, márka —, leva 145, török lira 110, font sterling 860, francia frank 11-20, svájci frank 35-00, olasz lira 870, drachma 380, dinár 230, dollár 200, lengyel márka 60, osztr. korona 28-5, magyar korona 65, cseh korona 575.

Zürich. Nyitás—Zárás: Newyork 575-5—573-75, London 2500—2502, Páris 30-60—30-62-5, Milano 2485—2490, Prága 1676-75—1675, Budapest 302-5—302-5, Belgrád 652-5—655, Bukarest 295—295, Varsó 131—131, Bécs 80-75—80-75, Berlin 125.

Tiltakozás a magas városi adó ellen. Kolozsvár város tanácsa tudvalevőleg a városi adók kivétele során a megengedett adószázalék maximumát rotta ki a város lakóira. Ez ellen a Kereskedők Tanácsa tiltakozását jelentette be a belügyminiszternek, akihez a mai napon erélyes hangú memorandumot intéztek. A fölterjesztés kiemeli az adókvítés teljesen irreális voltát és ezt annak tudja be, hogy Kolozsvár városi ügyeit kinevezett tisztviselők intézik, akik a lakossággal nem érintkeznek, nem ismerik annak bajait és tulbecsülik a publikum teherképességét. Ezt azonban a végletekig nem lehet fokozni, mert különben sok vállalatnak tönkre kell mennie. Igaz ugyan, hogy a deficit négymilliót tesz ki, de a város költségvetésében ennek fedezésére majdnem ötször akkora összeget állítottak be. Az ilyen tételeket nem igazolja a jövőre való gondoskodás. Nemzeti szempontok sem támogatják a magas városi adót, mert hiszen a békekötés óta a város lakosságát szaporító elemek tulnyomó részben román nemzetiségűek. A fölterjesztés kéri a belügyminisztert, hogy a város által kívánt előirányzatot ne vegye tudomásul, ut-

sítsa a városi tanácsot egy újabb adózási tervet kidolgozására esennek elkészítésénél vegye igénybe a termelőkés adózó polgárság tanácsát.

A szállodai árakat ismét redukálták. Néhány héttel azelőtt Kolozsváron új szállodai árakat állapítottak meg, amelyeknél az általános drágaságra való tekintet mellett figyelembe vették azt a körülményt is, hogy 1921 óta a szállodai árakat nem változtatták meg. Tegnap a szállodások nagy meglepetésére a városi tanács 15781 szám alatt értesítette a Vendéglősök és Szállótulajdonosok Ipartestületét, hogy a legtöbb telemelt szállodai díjakat a Monitorul Oficial 254. számában foglalt rendelkezésekre való hivatkozással megsemmisíti és a régi állapotot helyezi vissza. Mindössze a világitásnál engedi meg a régi árakkal szemben a huszonöt százalékos emelést. A szállótulajdonosok a miniszternél fognak tiltakozni a város határozata ellen és ebből a célból a közeli napokban egy öt tagból álló bizottság fogja telkérletni a minisztert, akinek memorandumot nyújtanak át. A beadvány ismertetni fogja a szükségleti cikkeknek 1921 óta való drágulását, a személyzet fizetésemelését és ehhez arányitva fogja kérni a szobaárak méltányos, a közönséget sem tulságosan megterhelő megállapítását.

A Kereskedelmi Hitelintézet R.-T. igazgatósága

1923 december 27-én d. e. 11 órakor Clujon, a Piața Unirii 20 sz. a. intézeti székházában megtartandó

rendkívüli közgyűlésére

a t. részvényeseket ezennel meghívja.

TÁRGYSOROZAT:

1. Igazgatóság javaslata a társasági alaptökének 60.000 drb. egyenként 50.— leu névértékű új részvény kibocsátása útján 3.000.000 leuról 6.000.000 leure leendő felemelése iránt.

2. Igazgatóság javaslata a társasági alapszabályok 5, 6, 35, 44. §§-ának megváltoztatása és a társasági alapszabályok kiegészítése iránt.

3. Esetleges indítványok.

Cluj, 1923 december 10.

Az Igazgatóság.

Max Brotmann Bukarest,

Str. Apolodor 33. külön osztályt létesített és elvállalja a kereskedelem és ipar körébe vágó érdekek képviseletét, bankoknál, központi szerveknél, autoritásoknál stb. stb.

Ön ezzel megtakarítja

a Bukarestbe való utazás

idejét és költségeit.

Referenciák: Bukarest összes nagybankjai.

Ha művészt kívánsz
fa vass
rész
butort, zongorát

akár venni, ne Marosvásárhelyre és környékére
sajnálni az utat és tennet
SZÉKELY és RÉTI
ERDELYRESZI BUTORGYÁR RESZV.-TÁRS. butortermé-
sztelosok furnírzsükségeitkel legolcsóbban itt szerzhetik be

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

Rothmann Márton szabókéllékek és Cluj, str. Matia (v. Mátyás kir.-utca) 2. sz. rövidáru raktára. Eladás nagyban és kicsinyben. Vidékimegrendeléseket postán csak 020

abb adózási tervezet
ésnél vegye igénybe
tanácsát.

ét redukálták. Né-
n új szállodai árakat
az általános drága-
elembe vették azt a
a szállodai árakat
a szállodások nagy
15781 szám alatt
Szállótulajdonosok
b telemtel szállodai
számában foglalt
sal megsemmisíti és
Mindössze a világi-
kkal szemben a hu-
szállótulajdonosok a
a város határozata
i napokban egy öt
terezni a minisztert,
k át. A beadvány
ikknek 1921 óta
fizetésemelését és
zobaárak méltányos,
megterhelő meg-

intézet R.-T.

ga
akor Clujon, a Piața
zaban megtartandó

gyűlésére

nel meghívja.

AT:

ársasági alaptökének
évértékű új részvény
6.000.000 leure leendő

rsasági alapszabályok
tása és a társasági

Az Igazgatóság.

Bukarest,

létesített és elvál-
ébe vágó érdekek
szerveknél, auto-
tb.

karitja

itazás
ségeit.

es nagybankjai.

ngorát

yre

ETI

ARS. butortermecit

an itt szerezhetik be

aj 2. sz.

et postán csak 000

Manometert, mindenféle mérőműszereket készírt és javításokat vállal **Gáspár műszerész Arad, Strada Horia 1.** Javítás végezt beküldött műszereket rövid idő alatt visszaküldöm. **Telefon 315**

SZÍNHÁZ ~ MŰVÉSZET

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA

Szerda: Sába királynője.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Kedd: A hattyulovag.
Szerda: Szentivánéji álom.
Csütörtök: A hazajáró lélek.
Péntek: A hazajáró lélek.
Szombat délután: A trónörökös.
Este: Három a kislány.
Vasárnap d. e. fél 11 órakor: Téli ballada.
Délután 3 órakor: Tatárjárás.
Este 8 órakor: A falu rossza.
Bérlő: Költő és halál.

MOZGÓK MŰSORA

Kedd, december 11.

Select-Mozgó: *Megcsalátva.* Megindító családi dráma 5 felvonásban. Főszerepben Anna Fogez és Gustavo Sereno. Az anya saját ismeretlen leányát viszi a romlásba boszúból az apja ellen.

Uránia-Mozgó: *A sötétség gyermekei.* II. rész. Hatalmas kalanddráma két részben és 10 felvonásban. Főszerepben Grith Hegesa, Mierendorff, Bernhard Götzge és Huszár Károly. Az amerikai milliárdos nő szerelmi kudarcra a munkással szemben.

Apollo-Mozgó: *A hajótöröttek klubja.* Nagy kalanddráma 6 felvonásban. Főszerepben Zeinik Frigyes a világhírű filmművész. A spanyol nő félelmetes elszántsága és hatálmegvetése. Izgalmas hajszákkal telítelt film.

Zsák ~ Ponyva

Vétel! Eladás

Kölcshintézet, javítóműhely

Albala Izsó Timișoara

D. Piața Traian 2. szám. Sürgőnycim: Albala Timișoara-Fabrica Interurban telefon 03

Gyermekjáték, gyermekkocsik, diszmuáruk teljes kiárúsítása

Minden vevő 100% kedvezményben részesül, Kiskereskedőknek nagyobb vételnél nagyobb árkedvezmény

Eisenstädter Fülöp és Társa

v. Lakatos-Áruházban

CLUJ

Strada Regina Maria (v. Deák Ferenc-utca) 13. szám alatt

Modern üvegesiszolda és tüköráru gyár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD), STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készíti a legszebb tüköröket és bútor-
üvegeket minden méretben és mennyiségben! Kérjen árajánlatot

„ASTRA“

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A.

Sürgőnycim: Vagonastra Arad * **ARAD** * Telefonszám 694 és 900

Motorształy:

Autobuszok, Teherautók, Cisternaautók, Stabil benzínmotorok, Benzín-elektromos gépcsoportok, Esztergapadok, Excenterpresek, Frictios prések, Csiszológépek. Alkatrészek mindenféle rendszerű személy- és teherautókhoz és benzínmotorokhoz.

Ezen gyártmányok eredeti gyári áron beszerezhetők az alábbi bizományi raktárakból:

- ARAD: Automobil és Gépkereskedelmi Vállalat, Strada Alexandri No. 6.
- BRAȘOVAN: „Sylvania“ Műszaki RT., Piața Boilor No. 7.
- CLUJ: Blaga Emil, Piața Stefan cel Mare 3.
- LUGOJ: Schwäbische Zentralbank Filiale Lugoj.
- ORADEA-MARE: „Economia“ Ipari és Kereskedelmi R. T., Piața Mihai Viteazul No. 1.
- SATMAR: Príncz Testvérek Vasöntöde és Gépgyár R. T.
- SIBIU: Dr. Schultze & Co. Technisches Verkaufsbüro Seifergasse No. 3.
- Compania Anglo Americana, Bretter Promenade.
- TÂRGU-MUREȘ: Biró Endre ökl. gépészmérnök gépipari vállalata, Str. Ștefan Voda No. 1/a.
- TIMIȘOARA: Schwäbischer Landwirtschaftsverein, Gorovegasse No. 5.

Ragadja meg az alkalmat!

Megkezdődött a nagy karácsonyi vásár szenzációsan leszállított árakkal!

Siessen míg a készlet tart!

	Volt ár	Most		Volt ár	Most
Francia mosókartonok v. delének . . .	42.—	27.—	Angol férfiszövetek, 140 széles . . .	290.—	180.—
Francia batisztok vagy grenadinok . .	42.—	27.—	Francia trikóingek, darabja	120.—	60.—
Angol tenniszfianelek I. minőség . . .	36.—	27.—	Férfi angol kabátszövetek, metere . .	650.—	400.—
Kelengyevásznak és siffonok mtr . . .	42.—	30.—	Női kabátszövetek, 140 széles	350.—	200.—
Bársonyok minden színben	140.—	98.—	Zsebkendők, darabja	10.—	4.—

Egy komplett 6 személyes „Liliom“ damaszkabrosz, régi ár 300.—, most 198.—

Árvaházak, jótékonycélu intézetek, szegényeket gyámolító egyletek, igazolt tisztviselők és vasutasok az összes nem hirdetett cikkekből külön 10% engedményt kapnak

Dick Jakob és Fia cég Cluj

Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 5. és vasúti állomással szemben

APRÓHIRDETÉSEK

Bel- és külföldi fuvarlevélek feltülvizsgálását és fuvardíjtöbbleteket, valamint szállítás közben felmerült mindennemű károk visszareklamálását a legminimálisabb, csak siker esetén utólagosan fizetendő díjazás ellenében vállalja a „Recomplus“ nemzetközi fuvarlevél feltülvizsgáló intézet Timișoara, Helvét-u. 8. szám. Ügynökök Románia minden városában felvétetnek.

Papirkereskedősegédet, szakis kiváló erőt, jó referenciákkal és román nyelvtudással keres H. Bloch cég Aradon. 6572

ELADÓ

két üzemképes jókarban levő garnitúra:

Egy darab 6 lóerős magánjáró, Feuerbanks-féle motorűrészrel és Höffer-féle 800-as golyóscsapágyval ellátott cséplővel

Egy darab hat lóerős fekvő Feuerbanks-motor 720-as cséplővel

Cím a kiadóban

Füszereségét kerestek, a ki román és német nyelvet bírja. Ajánlatok Markus Brecher Bistrita.

Nyomdafesték Wicke Berlin

Lepagenál Cluj.

Kérjen árjegyzéket

Aarhus Oliefabrik A/s. aarhusi (Dánia) gyárban készült

„Rose“

együtt, minden idegen anyagoktól mentes, tiszta, 100%-os

Cocos-ételzsír

minden más készítményt minőségben messze felülmúl!

כשר אף למהדרין
כפי עדותו של הרב הגדול
מדיה קאפל רייך
אנדקדק" כודאפעסט שיח

Használathat

ízletes, kellemes, egészséges és cca 20%-kal szaporább más készítményeknél.

Csak egyszer legyen próbát!

Bevásárlásnál saját érdekében, határozottan követelje!

Képviselőt és gyári lerakat

Luka Gyula

Keresk. és Bizományi Vállalatna

Turda (Torda)

Telefon 6

Kaiser-Borax

Minden háznál olyan

fontos,

Mint a nyájnál a bojtár
Vagy a kolompos.

1493

GÁRDI és TÁRSA

fényképezési műtermek
Cluj-Kolozsvár, str. Saguna
(v. Bartha Miklós-utca) 13

Porirak,
gyermekételek,
nagyvitások

FABRE LINE

FRANCIA HAJÓZÁSI TÁRSASÁG

Direkt vonalak — átszállás nélkül

Constanța

direkt

Newyork

Constanța-Jaffa-Marseille

Constanța direkt Canada

Constanța-Délamerika

A „Canada“ hajó indul
december 8-án.

Felvilágosításokért és jegyek iránt érdeklődni lehet

„Sarnia“ Pasagiul Comoedia, Bukarest
és a „Reclama“ Cluj

Magas kalóriájú
lupényi kőszén, kokszt, sziléziai szalonszenet
és speciális mosott kovácsszén

valamint belföldi közepkalóriájú szeneket azonnal szállít üzemek és szénagykereskedők részére

FERROCARBON

SZÉNKERESKEDELMI TÁRSASÁG TIMIȘOARA, AGRÁRPALOTA, TELEFONSZ.: 9.

Sziléziai és belföldi bányák kizárólagos képviselői.

Fiók: Cluj, C. Reg. Ferdinand 70

Expozitúra: Petroseni, Kattowitz

Engros

Karlsbadi porcellán edények, tábla-üveg.

lámpaárak bármily mennyiségben legelőnyösebben

AUSLÄNDER LAJOSNÁL

CLUJ,
Piața M. Viteazul (Széchenyi-tér) 39, Telefon 954.

Endetail

Mindenféle poharak, demyonok, palackok,

Prima

bácskai

kender

Kapható:
Havas Dzsó
Timișoara

Telefon 81.

Ládagyár

Fióküzlet:
Egeres

Mindennemű ládákat és fadóbozokat összeszegezett és szétcsomagolt részben megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb nappal áron 1381

Sajovics és Lebovits fakeskedés és ládagyár
Cluj, Strada Cernaui (volt Kajántól-ut) 1 szám

„ASTRA“ festékgyár Cluj

Strada Regina Maria 25 :: Telefonszám 241

Gyártmányok: Okker, satinober, fekete és falzöldek minden árnyalatban és elsőrendű minőségben

küldött ortodox azébből k meg má a delegá lven a k A világi megbesz kolozsvá azoknak abban a mandát az indit gresszus semmisit iroda él kezlet v Schwart azzal, h kat a k

K közönség nyékét. gátusok Chevra meg a k kat és a zánau kevesen főhelyét mány Ullmann mellette entredar nak hel volt ki perccel B folytatta

mondott ság kép megvéd az, hog becsület zsidóság E komolys zás a T A kong végbem presszió beazterc terjeszte ságosan ezért ke figyelmen kiadott

Ullmann munkát lyét, m mai nel Első cé örizzük geink hitközsé nagy ve ködésén ségben